

Oponentský posudok na habilitačné konanie

Mgr. art. Ján Triaška, Art.D.

Mgr. art. Ján Triaška, Art.D. pôsobí od r. 2014 ako odborný asistent na Katedre maľby Fakulty výtvarných umení AKU v Banskej Bystrici, kde vyučuje technológiu maľby, základy maľby a maliarske techniky. Predtým pôsobil po absolvovaní štúdia 9 rokov na Katedre výtvarnej tvorby PdF UK v Bratislave, kde sa venoval kresbe, počítačovej grafike, základom grafického dizajnu i novým médiám.

Už táto šírka naznačuje, že Triaška, ako autor, ktorý síce končil v ateliéri maľby, sa vo svojej tvorbe neuzatvára len do jej rámca, ale že sa otvára aj iným výrazovým prostriedkom, ako je video, počítačová grafika, site specific inštalácie, pričom nezriedka pracuje aj s ich vzájomnou kombináciou. Často v duchu postmediálneho prístupu intervenuje do maľovaného obrazu video-projekciou a ponúka tak zaujímavé konfrontácie statickej závesnej maľby s živým pohyblivým obrazom a cielene tak alternuje vlastný expresívny rukopis s neosobným nehmotným svetelným médiom. Významnú úlohu v jeho tvorbe zohráva úsilie o čitateľné, sémanticky jasné posolstvo dotýkajúce sa hlavne reflexie aktuálnych spoločenských problémov. Táto stratégia sa premieta aj do participatívnych projektov reagujúcich na necitlivé zásahy do urbánneho priestoru (napr. *Dribling*, 2004, Art Klinika Nový Sad), publicitu politických veličín (napr. interaktívny objekt *Peep Show*, Galéria 13 m³, Bratislava, 2006), kritické hoci aj ironické a humorné reflektovanie trhu s umením (výstava obrazov *J. T. Showroom* v Rimavskej Sobote r. 2008) či inštitucionálnych mechanizmov tvorby (napríklad prezentácia cyklu *Transkripcia* na výstave „I don't Like“ v Nitrianskej galérii r. 2011, kde obrazy prekrýval výrokmi slovenských kritikov a kritičiek na adresu jeho tvorby).

Najkonsenzuálnejšie rozvíjanou témou jeho tvorby je však problematika súčasnej architektonickej podoby mesta. Svojský príklad predstavuje séria lightboxov *Izmsus* (2006), s fotografiami nových pyšných architektúr, ktorých neodmysliteľnou súčasťou sa stávajú postavy uniformovaných strážcov a ostrel'ovačov zamaskovaných protiteroristických kománd. Ďalšou oblasťou je reakcia na unifikované panelákové štvrte (1 dňová akcia *New Studena* v galérii 13m³, Tranzit Bratislava Zlaté Piesky, 2007, kde sa maľba premietla do geometrickej osnovy grafity 1-izbových bytov na štrkovej dlážke a jej prezentácia zaznela aj na Benátskom bienále architektúry 2012 v duchu kritiky výstavby v postkomunistických krajinách). Takisto si všíma na jednej strane bezohľadné urbanistické zásahy developerov a ich marketingové stratégie a na druhej strane stavebné lapsusy na predmestiach, ktoré často motivuje snaha jednotlivcov za každú cenu prezentovať svojím domom najmä vlastný sociálny štatút. Azda najplnšie zaznela táto téma v rámci jeho veľkorysej koncepcie výstavy „Smog“ v Dome umenia v Bratislave r. 2013, kde v „hybridnom“ využití médií prepojil 23 veľkoformátových olejomalieb, videoprojekciu a priestorovú inštaláciu. Na obrazoch dominovala opakujúca sa veľká maľovaná figúra v obleku bez tváre, ktorá ponúkala divákovi možnosť interaktívne sa konfrontovať s anonymnými postavami developerov. Časť plochy

obrazov v duchu akejsi takmer deštruktívnej autorskej montáže prekryvali aj maľované textové citácie z diskusií o bývaní na sociálnych sieťach či z rôznych iných zdrojov na internete. Dopĺňala ich premietaná internetová komunikácia na tému budúceho domu či inštalácia s piatimi porcelánovými domčekmi v štýle umierneného podnikateľského baroka. Skutočnosť, že ide o dlhodobejšie programové zaujatie touto témou dokladajú aj Triaškove vlastné slová: „*Súčasne pracujem na maľbách s témou domu, novostavby, estetiky domu, vnímania a kvality domu ako objektu a zároveň "našej" predstavy ideálneho domova. Pre potreby témy čítam rôzne blogy a internetové poradne, kde si ľudia radia, aké majú predstavy o ideálnom rodinnom dome. Je to vskutku zaujímavé, vtipné a občas zarážajúce čítanie. Predstavy sa rôznia, idealizujú a nakoniec všetci skončia v utilizovaných neosobných predmestiach.*“

Problematika uniformity panelových bytových jednotiek, ale aj výstavby prímestských satelitných mestečiek spojená s častým snobizmom individuálnych predstáv o náročnom bývaní a necitlivými zásahmi developerov sa premietla napríklad aj do jeho výstavy „Slepá škvrna“ v Národnej technickej knižnici v Prahe r. 2013 alebo prezentácie s „S láskou Ján“ v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave v tom istom roku.

Skutočnosť, že Triaška neustále hľadá nové spôsoby vyjadrenia a siahla aj po netradičných materiáloch dokladá napríklad cyklus *Family album*, 2009-2015, kde využil v znakových figurálnych skupinkách konotujúcich epizodicky rôzne rodinné situácie kresbu rannou kávou na papieri. Jeden z ostatných maliarskych cyklov *Transformers* z r. 2016, kde prepája v duchu postprodukcie vo fragmentárnych metamorfózach tvarov vizuálne idoly minulosti a obrazové ikony súčasnej globalizovanej kultúry, naznačuje potom hľadanie nových horizontov autorského vyjadrenia.

Zhrnutie:

V duchu konceptuálne uchopenej tvorby v prepojení s elektronickými médiami chápe Triaška umelecké dielo ako analytickú propozíciu, kriticky skúmajúcu kultúrnu, sociálnu, inštitucionálnu alebo politickú súvislosť. Dokladá to rad jeho prezentácií na domácich i zahraničných individuálnych i kolektívnych výstavách. Jeho diela sa nachádzajú v zbierkach slovenských regionálnych galérií. Takisto sa zúčastňuje na tvorivých sympóziách a workshopoch. Jeho tvorba je interpretovaná v domácich katalógoch, reflektovaná v odborných domácich i zahraničných periodikách i elektronických médiách. Jeho bohaté aktivity, domnievam sa, sú adekvátnym východiskom pre jeho pedagogickú činnosť i vhodnou inšpiráciou aj pre jeho študentov.

Vzhľadom na tieto skutočnosti odporúčam, aby Jánovi Triaškovi bola udelená docentúra v odbore 2.2.1 Výtvarné umenie, zameranie: Maľba a iné médiá.

Prof. Zora Rusinová, PhD.